

Restaurátorský záměr

Obnovy dřevěné architektury hlavního oltáře včetně
předsunuté menzy se svatostánkem, dvou bočních
oltářů a kazatelny včetně rekonstrukce původní
povrchové úpravy v historickém fládru a zlacení
v kostele sv. Kunhuty v Pasece u Šternberka.

Zadavatel: Římskokatolická farnost Paseka
783 97 Paseka

Předkládá: TABERNÁKL, spol. s r.o.
Husovická 17, 614 00 Brno
Zastoupena Liborem Urbánkem, restaurátorem
Povolení MK ČR č. j. 15908/2000

I. Lokalizace památky

Kraj: Olomoucký
Obec: Paseka
Adresa: Paseka
Č. parcely:

Název objektu: kostel sv. Kunhuty, památkově chráněný objekt zapsaný
v Ústředním seznamu kulturních památek ČR

Rej.číslo objektu: 15982/8-1906

Název památky: dřevěná architektura hlavního oltáře včetně předsunutého
menzy se svatostánkem, dva boční oltáře, kazatelna

Ev. číslo památky: -

II. Údaje o památce

Autor: autor neznámý, evropská provenience,

Sloh /datování: historismus, samotná architektura jednotlivých prvků
v presbytáři kostela pochází z konce 19. století

Technika: veškeré dřevěné prvky jsou považovány za uměleckořemeslnou
práci z daného období.

Materiál:

Dřevěná architektura hlavního oltáře + předsunutá menza se svatostánkem

horní oblouková část - masivní smrkové dřevo

boční obklady (rámová kostra s výplněmi) – masivní smrkové dřevo

korpus zpovědnice - masivní smrkové dřevo

korpusy obou podstavců pod plastikami - masivní smrkové dřevo

zlacené zdobení, říty, tvarové lišty – masivní lípové dřevo

kazetové obložení předsunuté menzy

(rámová kostra s výplněmi) – masivní smrkové dřevo

horní menzovní deska – masivní smrkové dřevo

svatostánek se zdobením – masivní smrkové a lípové dřevo

zlacené zdobení celé architektury hlavního oltáře – plátkové zlato a metal

povrchová úprava celé architektury oltáře – fládr imitující masivní dubové dřevo

Stupňovitý podstavec předsunuté menzy oltáře – masivní smrkové dřevo

Dřevěná architektura dvou bočních oltářů

horní oblouková část a římsoví - masivní smrkové dřevo

obklad kolem oltářního obrazu (rámová konstrukce) – masivní smrkové dřevo

kazetový obklad pod oltářním obrazem (rámová konstrukce s výplněmi a žebry)
- masivní smrkové dřevo

zlacené zdobení, římsy, tvarové lišty – masivní lípové dřevo

předsunutá menza se sloupovitými nohami - masivní smrkové dřevo

zlacené zdobení celé architektury obou bočních oltářů – plátkové zlato a metal

povrchová úprava celé architektury obou oltářů – fládr imitující dubové dřevo

Dřevěná architektura kazatelny

horní část a římsoví - masivní smrkové dřevo

obklad kolem spodního korpusu kazatelny (rámová konstrukce) – masivní
smrkové dřevo

zlacené zdobení, římsy, tvarové lišty a žebra – masivní lípové dřevo

zlacené zdobení celé architektury kazatelny – plátkové zlato a metal

povrchová úprava celé architektury obou oltářů – fládr imitující dubové dřevo

Rozměry:

Pro každý prvek jsou individuální

Předchozí rest. zásahy: nejsou písemně známy. Architektonické provedení
všech dřevěných prvků v interiéru presbytáře kostela je
původního provedení pocházející z konce 19. století. Pouze původní povrchové
úpravy všech prvků v historickém fládru již nejsou nedochované.

Všechny dřevěné prvky jsou druhotně opravovány a přetřeny několika nátěry
bílého emailu viz. fotodokumentace. Dále více popsáno v bodě V. tohoto
záměru.

III. Údaje o akci

Vlastník: Řk. duchovní farnost Paseka

Investor: Řk. duchovní farnost Paseka

Závazné stanovisko MÚ: - **ze dne:** -

Návrh restaurátorského zákroku: 30. 5. 2024

Termín započetí akce: 2025

IV. Popis památky - před započítím restaurátorského zákroku

Dřevěná architektura hlavního oltáře ev.č. 38-1401

Složena ze zadní oltářní architektury a přední předsunuté menzy se svatostánkem.

Zadní část oltářní architektury se skládá ze dvou spodních soklových korpusů s postranními podstavci pro plastiky dvou světců (sv. Petra a Pavla) a zadního deskového obkladu se zabudovanou středovou zpovědnicí (viz. foto). Z postranních soklových podstavců stoupají do výšky vždy dva žebrované sloupy se zlacenými hlavicemi a obloukovým klenutím (viz. fotodokumentace). Na zadní části je nad spodní nosnou částí se zpovědnicí uchycen profilovaný obklad, ve kterém je usazeno oltářní plátno/obraz s výjevem sv. Kunhuty. Tento rámový obklad je ukončen vrcholovou klenbou a zastřešením, na které je v samém vrcholu oltářní architektury usazen zlacený kříž. Na jednotlivých obloucích jsou usazeny zlacené neogotické fialy, žebra a lampachy (voz. Foto).

Pod vrcholovou klenbou je usazeno v rámových kartuších zlacené zdobení v podobě mnoholistých terčů (viz. fotodokumentace).

Samotná povrchová úprava celé architektury zadní části oltáře byla původně provedena ve fládru imitující masivní dubové dřevo.

Veškeré zlacené části a zdobení bylo provedeno v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metalu.

Přední část oltářní architektury tvoří zděná předsunutá oltářní menza, která je ze tří stran obložena kazetovým obkladem s horní dřevěnou menzovní deskou. Na ní jsou po obou stranách usazeny dva dřevěné soklové podstavce pro plastiky dvou andělů (viz. fotodokumentace). K oběma postranním podstavcům je konstrukčně usazen středový oltářní svatostánek bohatě zdoben žebrovanými sloupky se zlacenými hlavicemi a obloukovým klenutím. V samotných vrcholcích zakončenými opět zlacenými fialami (viz. fotodokumentace).

Původní povrchová úprava celé oltářní menzy s podstavcovými sokly pro anděly byla opět provedena ve fládru imitující masivní dubové dřevo. Veškeré zlacené části a zdobení bylo provedeno v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metalu.

Celý svatostánek byl povrchově zlacený v plátkovém metalu v kombinaci se zlacenými leštěnými lištami v plátkovém zlatě.

Detailní pohled na spodní nosnou část zadní architektury hlavního oltáře se spodními patkami pro žebrové sloupy a krajními podstavci pro dva světce.

Detailní pohled na spodní nosnou část zadní architektury hlavního oltáře s krajními podstavci se žebrovými sloupy a zabudovanou středovou zpovědnicí.

Pohled na spodní nosnou část zadní architektury hlavního oltáře se zabudovanou středovou zpovědnicí včetně postranních žebrových sloupů s hlavicemi a vrcholovou klenbou. Dále se středovým rámovým obkladem pro ústřední oltářní plátno s motivem sv. Kunhuty.

Detailní pohled na horní klenbové zakončení zadní architektury hlavního oltáře s bohatým zlaceným zdobením a ústředním oltářním obrazem sv. Kunhuty.

Pohled na přední část hlavního oltáře s předsunutou zděnou oltářní menzou krytou ze tří stran kazetovým obkladem. Se dvěma kazetovými sokly pro anděly a středovým svatostánkem. Pohled ze přední ní strany.

Pohled na přední část hlavního oltáře s předsunutou oltářní menzou se dvěma sokly s anděly a středovým svatostánkem. Detailní pohled na pravý kazetový podstavec s plastikou anděla.

Pohled na přední část hlavního oltáře s předsunutou zděnou oltářní menzou krytou ze tří stran kazetovým obkladem. Se dvěma sokly pro anděli a středovým svatostánkem. Pohled ze zadní strany.

Dřevěná architektura bočních oltářů ev.č. 38-1403, 38-1404

Oba oltáře složeny ze zadního deskového obkladu s předním předsunutým oltářním stolkem.

Desková konstrukce obou oltářů se skládá ze spodního soklového obkladu s kazetovými výplněmi a předsunutého předního oltářního stolku (viz. fotodokumentace). Nad ním je usazena profilovaná rámová konstrukce, ve které je osazen ústřední oltářní obraz. Celá oltářní konstrukce obou oltářů je zakončena obloukovou nástavbou s kazetovou profilací a se zlaceným zdobením. Ve středové kartuši mají obě nástavby oltářů zlacené zdobení s písmeny Maria (viz. fotodokumentace).

Předsunutý oltářní stolek každého oltáře je usazen na dvou předních čtyřhranných nohách. Pod stolovou deskou je uchyceno ze tří stran žebrované zdobení (viz. fotodokumentace).

Samotná povrchová úprava celé architektury obou bočních oltářů byla původně provedena opět ve fládru imitující masivní dubové dřevo.

Veškeré zlacené části a zdobení bylo provedeno v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metálu.

Pohled na jeden z bočních oltářů s předsunutým stolkem. Podle obrazu se jedná o oltář Růžencové Panny Marie.

Pohled na druhý z bočních oltářů s předsunutým stolkem. Podle obrazu se jedná o oltář sv. Josefa.

Dřevěná architektura kazatelny ev.č. 38-1405

Složena z horního zastřešení a pětibokého korpusu/ těla ze spodním pětibokým konusovitým ukončením na konci se zlacenou růžicí.

Horní zastřešení kazatelny se skládá z dřevěné pětiboké konstrukce kónusového tvaru ve vrcholu zakončenou zlaceným křížem. Na povrchu po okraji zdobenou opět šesti čtyřbokými věžovitými sloupky na vrcholech se zlacenými fialami, žebry a lampachy. Na okrajích nástavby se po svém obvodu nachází žebrovitá zlacená profilace. Ze spodní pohledové části je na ploše zastřešení usazena plastika holubice se svatozáří / znázorňující Ducha svatého (viz. fotodokumentace). Samotná povrchová úprava celé horní části kazatelny byla původně provedena opět ve fládru imitující masivní dubové dřevo.

Veškeré zlacené části a zdobení bylo provedeno v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metalu.

Spodní korpus /tělo kazatelny tvoří pětiboká konstrukce z venkovní pohledové části provedena v kazetové profilaci a ve své horní a spodní části zakončena masivní profilovanou římsou. V jednotlivých kazetových oknech korpusu je v horní části osazeno zlacené žebrované zdobení a na plastických podstavcích usazeno pět drobných plastik světců (viz. fotodokumentace).

Ve spodní části pětibokého korpusu kazatelny je na spodní profilované římse osazeno opět zlacené žebrované zdobení. Samotný korpus /tělo kazatelny je zakončeno pětibokým kónusovým korpusem na konci ukončeným zlacenou růžicí (viz. fotodokumentace).

Původní povrchová úprava celé spodní části kazatelny byla opět provedena ve fládru imitující masivní dubové dřevo. Veškeré zlacené části a zdobení bylo provedeno v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metalu.

Jednotlivé drobné plastiky světců usazeny v kazetových oknech byly provedeny v monotónní úpravě (barokní běl).

Detailní pohled na horní pětiboký korpus/zastřešení kazatelny s horní mohutnou profilovanou římsou na okrajích se čtyřbokými věžovitými sloupky s fialami a spodním žebrovitým zlaceným zdobením. Na povrchu se zlacenými lampachy a na vrcholu se zlaceným křížem. Ze spodní pohledové strany s plastikou holubice se svatozáří.

Detailní pohled na spodní pětiboký korpus/tělo kazatelny s horní a spodní mohutnou profilovanou římsou. A jednotlivými profilovanými kazetovými okny s drobnými plastikami světců na podstavcích.

V. Restaurátorský průzkum památky - současný stav

Na základě osobní prohlídky a demontáže samotných prvků v rámci odborného zákroku proti aktivnímu dřevokaznému škůdci v prostoru presbytáře kostela bylo zjištěno, že v současné době jsou tyto jednotlivé prvky značně poškozeny dřevokazným škůdcem, tj. červotočem proužkováným.

Pro jeho neodkladnou a celkovou likvidaci bylo přikročeno po jednání se zástupci farnosti a památkového ústavu v Olomouci k jeho celkové likvidaci a to dvojím způsobem :

části dřevěné architektury jednotlivých prvků (hlavní oltář se svatostánkem, oba boční oltáře, kazatelna), které šli demontovat byly ošetřeny v ozařovací komoře.

Části jednotlivých prvků, které nebylo možné demontovat zůstaly na místě v kostele a byly ošetřeny chemickou cestou.

Části jednotlivých hlavních prvků, které byly odborně demontovány – byly při demontáži popsány a zabaleny. Dále byly naloženy a odvezeny k ozáření do ozařovací komory firmy BIOSTER a.s. ve Veverské Bítýšce u Brna.

Jednalo se o veškeré zlacené prvky hlavního oltáře a předsunuté menzy včetně dvou plastik světců a andělů. Dále o samotný svatostánek. Demontovány a ozářeny byly oba boční oltáře. Částečně byly demontovány i prvky ze samotné zpovědnice. Po vlastním ozáření byly veškeré prvky dovezeny zpět do kostela a zde ponechány demontované v krabicích a některé byly navraceny na svá původní místa.

Části jednotlivých hlavních prvků, které nebylo možné odborně demontovat – byly ponechány na místě samotném a byly ošetřeny proti dřevokaznému škůdci chemickou cestou. Pro chemické ošetření bude použito chemického přípravku Lignofix Varhany III na lihové bázi.

Jednalo se o veškeré žebrové, obloukové části hlavního oltáře a spodního obkladu se zpovědnicí, dále dřevěného obkladu předsunuté menzy včetně dřevěného stupňovitého soklu před menzou. Dále se jednalo o horní zastřešení a spodní tělo kazatelny.

Toto chemické ošetření bylo pro větší úspěšnost provedeno na těchto prvcích ve třech aplikacích.

Při provádění odborné demontáže jednotlivých prvků byl proveden i průzkum současného stavu vlastní konstrukce a stavu jejich jednotlivých zdobných částí. U jednotlivých celků bylo zjištěno, že hlavní konstrukce jsou nejvíce poškozeny ve svých konstrukčních spojích, které byly lepeny původně kostním klijem a aktivním dřevokazným škůdcem (červotočem) byly nejvíce napadeny a poškozeny. Dále bylo zjištěno, že zcela poškozeno a někde až zcela zničeno dřevokazným škůdcem je původní zlacené zdobení a prvky, které bylo vyrobeno z lípového dřeva a povrchově pozlacené. Nejvíce je poškozené veškeré zdobení na horní části kónusového zakončení kazatelny, a to včetně zdobení žebrovitého (viz. fotodokumentace).

Dřevěná architektura hlavního oltáře ev.č. 38-1401

Zadní část oltářní architektury složena ze dvou spodních soklových korpusů s postranními podstavci pro plastiky dvou světců (sv. Petra a Pavla) a zadního deskového obkladu se zabudovanou středovou zpovědnicí (viz. foto) včetně dvou žebrovaných sloupů se zlacenými hlavicemi a obloukovým klenutím (viz. fotodokumentace) je konstrukčně zachovalá ale lokálně jsou poškozeny dřevokazným škůdcem jednotlivé konstrukční spoje a to nejvíce u postranních podstavců pro plastiky a kolem středové zpovědnice (viz. foto).

Vlastní zadní část se zpovědnicí a horním profilovaným obkladem ve kterém je usazeno oltářní plátno/obraz s výjevem sv. Kunhuty je konstrukčně stabilní.

Tento rámový obklad je ukončen vrcholovou klenbou a zastřešením, na které je v samém vrcholu oltářní architektury usazen zlacený kříž. Tato konstrukce je po provedeném průzkumu v rámci ošetření dřevní hmoty a konstrukčních spojů také v zachovalém stavu. Na jednotlivých obloucích byly usazeny zlacené neogotické fialy, žebra a lampachy (viz. Foto), které ale utrpěli značné poškození dřevokazným škůdcem (viz. fotodokumentace), a v rámci odborného ošetření už na své původní místa nebyly po demontáži navraceny. Zůstaly po odborném ošetření v ozařovací komoře uloženy a popsány v přepravních bednách.

V rámci průzkumu byla u oltářní architektury zjištěna i původní povrchová úprava, a to provedena v historickém fládru imitující masivní dubové dřevo. Důkazem toho jsou nálezy s dochovanými zbytky původní opravy (viz. foto).

Přední část oltářní architektury tvořena zděnou předsunutou oltářní menzou, která je ze tří stran obložena kazetovým obkladem s horní dřevěnou menzovní deskou, na které jsou usazeny po obou stranách dřevěné soklové podstavce pro plastiky dvou andělů (viz. fotodokumentace) a ke kterým je konstrukčně usazen středový oltářní svatostánek se do dnešní doby dochovaly v původní konstrukci. Jejich stav je částečně také již narušen dřevokazným škůdcem včetně středového svatostánku, bohatě zdobeného žebrovanými sloupky se zlacenými hlavicemi a obloukovým klenutím. V samotných vrcholcích zakončenými opět zlacenými fialami (viz. fotodokumentace).

Původní povrchová úprava celé oltářní menzy s podstavcovými sokly pro anděly byla opět provedena ve fládru imitující masivní dubové dřevo (viz. fotodokumentace). Veškeré zlacené části a zdobení včetně těla ústředního svatostánku bylo provedeno v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metalu.

Nález zbytku původní povrchové úpravy v historickém fládru imitující masivní dubové dřevo na žebrovém oblouku zadní oltářní architektury po odstranění poškozeného zlaceného zdobení.

Detailní pohled na nalezené zbytky původní povrchové úpravy v historickém fládru imitující masivní dubové dřevo na žebrovém oblouku zadní oltářní architektury po odstranění poškozeného zlaceného zdobení.

Detailní pohled na nalezené zbytky původní povrchové úpravy v historickém fládru imitující masivní dubové dřevo na ploše horní desky oltářní menzy pod postranními soklovými podstavci pro anděly.

Pohled na nalezené zbytky původní povrchové úpravy v historickém fládru imitující masivní dubové dřevo na ploše horní desky oltářní menzy pod postranními soklovými podstavci pro anděly.

Detailní pohled na nalezený popisek s datací výroby hlavního oltáře a jménem zhotovitele. Nalezeno na vnitřní ploše dřevěné konstrukce horního podstavce předsunuté oltářní menzy.

Pohled na nalezené zbytky původní historické povrchové úpravy v celoplošném zlacení středového svatostánku v plátkovém metalu.

Dřevěná architektura dvou bočních oltářů ev.č. 38-1403, 38-1404

Oba oltáře složeny ze zadního deskového obkladu s předním předsunutým oltářním stolcem byly v rámci odborného ošetření proti dřevokaznému škůdci podrobeny odborné demontáži a ošetřeny v ozařovací komoře.

Při tomto zákroku bylo zjištěno, že nejvíce jsou poškozeny opět konstrukční spoje jednotlivých částí, které byly klíženy původně kostním kličem.

Vlastní deskové konstrukce obou oltářů složené ze spodního soklového obkladu s kazetovými výplněmi a předsunutého předního oltářního stolu (viz. fotodokumentace) jsou zcela rozpadlé a částečně je narušena i jejich profilovaná rámová konstrukce, ve které je osazen ústřední oltářní obraz. Horní oltářní konstrukce obou oltářů zakončena obloukovou nástavbou s kazetovou profilací a se zlaceným zdobením je lokálně také narušena a obě nástavby oltářů s původně zlaceným zdobením s písmeny Maria (viz. fotodokumentace) je již druhotně překryto práškovým bronzem.

Předsunuté oltářní stolky u každého oltáře usazené na dvou předních čtyřhranných nohách jsou konstrukčně také silně poškozeny včetně žebrovitého zdobení uchyceného ze tří stran pod stolovou deskou (viz. fotodokumentace).

U obou bočních oltářů zcela chybí původní řezbované zakončení postranních věžiček a vrcholu zlacenými fiálami (viz. fotodokumentace).

Samotná povrchová úprava celé architektury obou bočních oltářů byla původně provedena opět ve fládru imitující masivní dubové dřevo. Potvrzují to nálezy zbytků původního povrchu, který byl v letech 1922 místními řemeslníky přetřen na bílo.

Veškeré zlacené části a zdobení i u těchto dvou postranních oltářů bylo provedeno v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metalu.

Pohled na zcela chybějící původní řezbované zakončení zlacenými fiálami obou postranních věžiček a vrcholu obloukové části. Původní zlacené plochy a profilace plátkovým metálem a zlatem jsou v dnešní době přetřeny bronzovým práškem.

Pohled na nalezené zbytky původní povrchové úpravy v historickém fládru imitující masivní dubové dřevo na ploše konstrukce obou bočních oltářů pod vrstvou bílého nátěru.

Pohled na nalezený odkaz druhotné povrchové úpravy prvků v bílém nátěru v prostoru presbytáře včetně obou bočních oltářů z roku 1922. Dobový odkaz byl nalezen na spodní ploše horní stolové desky jednoho z oltářních stolků.

Dřevěná architektura kazatelny ev.č. 38-1405

Složena z horního zastřešení a pětibokého korpusu/ těla se spodním pětibokým kónusovým ukončením na konci se zlacenou růžicí byla také podrobena odbornému ošetření proti aktivnímu dřevokaznému škůdci. Při toto zákroku bylo zjištěno, že:

Horní zastřešení kazatelny složené z dřevěné pětiboké konstrukce kónusového tvaru ve vrcholu zakončenou zlaceným křížem bylo v rámci odborného zákroku demontováno a ošetřeno v ozařovací komoře. Jeho konstrukce byla vlivem škůdce značně konstrukčně narušena včetně veškerého zlaceného zdobení v podobě zlacených fiál, žebrování a lampachů. Ze spodní pohledové části zastřešení byla usazena plastika holubice se svatozáří / znázorňující Ducha svatého, která po demontáži se skoro celá zcela rozpadla. Ve stejném stavu se nachází veškeré zlacené řezbované zdobení včetně vrcholového kříže, které po odborném ošetření v ozařovací komoře již zůstalo pro svůj stav uloženo v přepravních bednách (viz. fotodokumentace). Samotná povrchová úprava celé horní části kazatelny byla původně provedena opět ve fládru imitující masivní dubové dřevo.

Veškeré zlacené části a zdobení bylo provedeno v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metálu.

Spodní korpus kazatelny tvořen pětibokou konstrukcí z venkovní pohledové strany provedené v kazetové profilaci a ve své horní a spodní části zakončené masivní profilovanou římsou byl v rámci zákroku ponechán na místě a ošetřen chemicky. V jednotlivých kazetových oknech korpusu bylo v horní části osazeno zlacené žebrované zdobení a na plastických podstavcích usazeno pět drobných plastik světců, které byly demontovány a ošetřeny v ozařovací komoře (viz. fotodokumentace).

Ve spodní části pětibokého korpusu kazatelny je na spodní profilované římsě osazeno opět zlacené žebrované zdobení. Samotný korpus /tělo kazatelny je zakončeno pětibokým kónusovým korpusem na konci ukončeným zlacenou růžicí (viz. fotodokumentace).

Původní povrchová úprava celé spodní části kazatelny byla opět provedena ve fládru imitující masivní dubové dřevo. Veškeré zlacené části a zdobení bylo provedeno v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metálu.

Jednotlivé drobné plastiky světců usazené v kazetových oknech byly provedeny v monotónní úpravě (barokní běl).

Pohled na demontované zdobení z horního zastřešení kazatelny, při kterém byl zjištěn zcela katastrofální až zničující stav některých jeho částí zapříčiněný dřevokazným škůdcem.

Pohled na demontovanou horní část zastřešení kazatelny, při kterém byl zjištěn zcela katastrofální až zničující stav některých jeho částí zapříčiněný dřevokazným škůdcem.

Pohled na demontovanou horní část zastřešení kazatelny, při kterém byl zjištěn zcela katastrofální až zničující stav některých jeho částí zapříčiněný dřevokazným škůdcem.

Detailní pohled na zlacené zdobení z horního zastřešení kazatelny, při kterém byl zjištěn zcela katastrofální až zničující stav některých jeho částí zapříčiněný dřevokazným škůdcem.

Detailní pohled na zlacené zdobení z horního zastřešení kazatelny, při kterém byl zjištěn zcela katastrofální až zničující stav dřevní hmoty některých jeho částí zapříčiněný dřevokazným škůdcem.

Detailní pohled na zlacené zdobení z horního zastřešení kazatelny, při kterém byl zjištěn zcela katastrofální až zničující stav dřevní hmoty některých jeho částí zapříčiněný dřevokazným škůdcem.

VI. Vyhodnocení restaurátorského průzkumu

Na základě provedeného restaurátorského průzkumu v rámci první etapy odborného ošetření všech dřevěných prvků (hlavní oltář, oba boční oltáře a kazatelna) presbytáře kostela bylo zcela zjištěno, že neogotická výzdoba presbytáře kostela pochází z roku 1868 a všechny prvky byly původně povrchově provedeny v historickém fládru imitující masivní dubové dřevo v kombinaci se zlaceným zdobením. V roce 1922 byla původní povrchová úprava ve fládru místními řemeslníky (pozlacovač, natěrač) druhotně přetřeny bílým emailem. Dále bylo zjištěno, že více jak polovina původního zlacení v kombinaci plátkového zlata a plátkového metalu byla na všech prvcích postupem času přetřena práškovým bronzem v laku.

V minulosti zanedbanou preventivní ochrannou všech prvků před značně aktivním dřevokazným škůdcem došlo do současné doby k havarijnímu stavu jednotlivých dřevěných prvků včetně jejich zlaceného zdobení. Detailním průzkumem bylo zjištěno, že více jak jedna třetina původního řezbovaného zlaceného zdobení je zcela zničena dřevokazným škůdcem a bude nutné je nahradit vyrobenými replikami. Jedna další třetina je pro svůj stav určena k důkladnému petrifikačnímu zpevnění vytvrzovací pryskyřicí (Paraloyd B 75). Zbývající část veškerého zdobení bude po revizní prohlídce lokálně opravena včetně nového povrchového pozlacení.

Na základě těchto zjištěných skutečností a současného havarijního stavu této neogotické architektury presbytáře je navržen tento restaurátorský záměr. **Jehož snahou bude zajištění celkové konstrukční stability a obnovy všech dřevěných prvků této neogotické architektury presbytáře včetně doplnění všech zcela zničených nebo chybějící konstrukčních a zdobných částí. Dále provedení rekonstrukce její původní povrchové úpravy v historickém fládru imitující masivní dubové dřevo a povrchové úpravy zlacených prvků, profilací a zdobení opět v kombinaci leštěného plátkového zlata a plátkového metalu.**

VII. Koncepce restaurátorského zásahu

Dřevěná architektura hlavního oltáře s předsunutou menzou a svatostánkem

- podrobné zdokumentování současného stavu všech částí této sestavy v rámci jejich započaté odborné opravy.
- zadní architektura oltáře nebude demontována a bude restaurována na místě samotném včetně i spodního obkladu předsunuté menzy.
Z přední části hlavního oltáře (menzy) bude do restaurátorské dílny převezena veškerá její horní nástavba včetně středového svatostánku.
- provedení hrubého očištění povrchu pohledových ploch jednotlivých částí zadní architektury oltáře včetně obloukových žeber a zastřešení od současného bílého nátěru a následně za pomoci teplovzdušných pistolí a škrabek odstranění zbytků jednotlivých vrstev povrchových úprav až na samotnou dřevní hmotu. Stejným technologickým způsobem bude očištěn i ponechaný dřevěný obklad předsunuté menzy.
- provedení postupné opravy lokálně narušených částí základní dřevěné konstrukce zadní architektury. Provedení vysprávek lokálních defektů. Provedení oprav všech nalezených lokálních a plošných defektů (praskliny, chybějící části dřevěné konstrukce, silně poškozená dřevní hmota) formou špánování, doplnění novým materiálem (bude použito zcela shodného materiálu/ smrkové dřevo), k lepení z důvodu dřívějšího výskytu dřevokazného škůdce bude použito již lepidla na dispersní bázi (). K vysprávkám všech drobných defektů a prasklin bude použito dvousložkových tmelů s příměsí dřevní moučky a plavené křídly.
- přebroušení všech venkovních ploch do hladka brusivem zrnitosti 80 – 120. Napuštění opraveného a vybroušeného povrchu jednotlivých částí architektury jednou vrstvou hloubkovým impregnačním nátěrem ().
- takto připravené a opravené pohledové plochy jednotlivých částí základní dřevěné architektury včetně obloukových žeber a horního zastřešení budou postupně natřeny klasickým způsobem pomocí dvou celoplošných vrstev podkladového fládrového nátěru (světle okrové barvy). Po důkladném vyschnutí dojde k provedení nové povrchové úpravy v historickém fládru pomocí fládrovací umbry a pivního fládru. Dojde k vykreslení rovných let v imitaci dubového masivního dřeva. Do jednotlivých kazetových ploch bude postupně vykreslena jednoduchá figura fládru dubového dřeva.

- postupné provedení závěrečné vrchní krycí vrstvy nové povrchové úpravy v historickém fládru šelakovou politurou.
- stejným technologickým postupem bude provedena restaurátorská obnova na dřevěném obkladu přední předsazené menzy včetně horního deskového záklopu.
- **vlastní středový svatostánek** a jeho architektonické prvky včetně obou postranních soklových podstavců na anděly budou podrobeny kromě konstrukční opravy také celkovému doplnění poškozených a chybějících částí i zcela nové venkovní povrchové úpravě dle původního provedení, a to ve zlacené kombinaci plátkového zlata a plátkového metalu. V původní podobě (pouze vyčištěna od nečistot) zůstane jeho do dnešní doby zachovaná vnitřní úprava.
- v rámci obnovy celé dřevěné architektury hlavního oltáře budou restaurátorské obnově podrobeny i **veškeré zlacené profilované části a veškeré zlacené řezbované zdobení**.
Po provedené revizi do současnosti dochovaných jednotlivých prvků bude Na začátku obnovy provedena postupná selekce, která určí, jaké části budou pro svůj zcela zničený stav nahrazeny zcela shodnými replikami. Dále, které prvky bude možné po důkladné hloubkové petrifikaci vytvrzovací pryskyřicí dále navrátit na své původní místo. A na prvky v zachovalém stavu, které bude možné lokálně opravit a jejich nově vyspravená místa znovu pozlatit.
- pro nové řezbované profilované části a veškeré řezbované zdobení bude použito opět zcela shodného materiálu/ lipového dřeva a povrchově budou podrobeny zcela shodné původní technologické úpravě (napuštěný povrch králičím a kostním kličem, vybrušovaný křídovaný povrch, podklad z červeného polymentu a horní vrstva pokryta plátkovým zlatem, případně vyleštěna achátem na vysoký lesk.
- zpětný dovoz a montáž deponovaných prvků včetně zlacených profilovaných lišt a řezbovaného zlaceného zdobení hlavního oltáře zpět na svá původní místa.
- provedení průběžné a závěrečné fotodokumentace, která bude součástí závěrečné restaurátorské zprávy.

Dřevěná architektura dvou bočních oltářů ev.č. 38-1403, 38-1404

- podrobné zdokumentování současného stavu všech částí každého oltáře v rámci jejich započaté odborné opravy.
- celá architektura každého bočního oltáře včetně oltářního stolku bude demontována na jednotlivé své části a bude odvezena k opravě do restaurátorské dílny.
- zde bude ze středové konstrukce po odstranění deskového záklopu vyjmut ústřední oltářní obraz a ten předán k restaurování.
Následovat bude hrubé očištění povrchu pohledových ploch jednotlivých částí architektury oltáře včetně oltářního stolku od současného bílého nátěru a následně za pomoci teplovzdušných pistolí a škrabek dojde k odstranění zbytků jednotlivých vrstev povrchových úprav až na samotnou dřevní hmotu. Stejným technologickým způsobem bude očištěn i povrch na celé konstrukci oltářním stolku.
- provedení postupné opravy lokálně narušených částí základní dřevěné konstrukce rámové konstrukce oltáře včetně boční architektury. Provedení vysprávek lokálních defektů. Provedení oprav všech nalezených lokálních a plošných defektů (praskliny, chybějící částí dřevěné konstrukce, silně poškozená dřevní hmota) formou španování, doplnění novým materiálem (bude použito zcela shodného materiálu/ smrkové dřevo), k lepení z důvodu dřívějšího výskytu dřevokazného škůdce bude použito již lepidla na dispersní bázi (). K vysprávkám všech drobných defektů a prasklin bude použito dvousložkových tmelů s příměsí dřevní moučky a plavené křídly.
- přebroušení všech venkovních pohledových ploch oltáře a stolku do hladka brusivem zrnitosti 80–120. Napuštění opraveného a vybroušeného povrchu jednotlivých částí architektury jednou vrstvou hloubkovým impregnačním nátěrem .
- takto připravené a opravené pohledové plochy jednotlivých částí základní dřevěné architektury každého bočního oltáře včetně věžovité architektury a horního obloukovitého zakončení budou postupně natřeny klasickým způsobem pomoci dvou celoplošných vrstev podkladového fládrového nátěru (světle okrové barvy). Použity budou barevné základní fládrovací emaily od firmy . Po důkladném vyschnutí dojde k vykreslení dřevní kresby a rovných let dubového dřeva pomoci fládrovací umbry a tmavého pivního fládru. Do jednotlivých kazetových ploch bude postupně vykreslena jednoduchá figura fládru dubového dřeva.

- postupné provedení závěrečné vrchní krycí vrstvy nové povrchové úpravy v historickém fládru šelakovou politurou.
- stejným technologickým postupem bude provedena restaurátorská obnova na dřevěné konstrukci předsazeného oltářního stolku.
základu.
- v rámci obnovy celé dřevěné architektury každého bočního oltáře budou restaurátorské obnově podrobeny i **veškeré zlacené profilované části a veškeré zlacené řezbované zdobení.**
Po provedené revizi do současnosti dochovaných jednotlivých prvků bude
Na začátku obnovy provedena postupná selekce, která určí, jaké části budou
pro svůj zcela zničený stav nahrazeny zcela shodnými replikami. Dále, které
prvky bude možné po důkladné hloubkové petrifikaci vytvrzovací pryskyřicí
dále navrátit na své původní místo. A na prvky v zachovalém stavu, které bude
možné lokálně opravit a jejich nově vyspravená místa znovu pozlatit.
- pro nové řezbované profilované části a veškeré řezbované zdobení bude
použito opět zcela shodného materiálu/ lipového dřeva a povrchově budou
podrobeny zcela shodné původní technologické úpravě (napuštěný povrch
králičím a kostním kličem, vybrušovaný křídovaný povrch, podklad
z červeného polymentu a horní vrstva pokryta plátkovým zlatem, případně
vyleštěna achátem na vysoký lesk.
- zpětný dovoz a montáž deponovaného bočního oltáře včetně zlacených
profilovaných lišt a řezbovaného zlaceného zdobení zpět na své původní
místo.
- provedení průběžné a závěrečné fotodokumentace, která bude součástí
závěrečné restaurátorské zprávy.

Dřevěná architektura kazatelny

- podrobné zdokumentování současného stavu všech částí této sestavy v rámci jejich započaté odborné opravy.
- spodní část architektury kazatelny nebude demontována a bude restaurována na místě samotném.
Horní části architektury kazatelny /zastřešení bude demontována a převezena k opravě do restaurátorské dílny včetně veškerého řezbovaného zlaceného zdobení.
- provedení hrubého očištění povrchu pohledových ploch spodní části architektury kazatelny včetně pětibokého kónusového zakončení včetně profilovaných výplní na hlavním korpusu od současného bílého nátěru a následně za pomoci teplovzdušných pistolí a škrabek odstranění zbytků jednotlivých vrstev povrchových úprav až na samotnou dřevní hmotu. Stejným technologickým způsobem bude očištěno i deponovaná konstrukce horního kónusové zastřešení kazatelny.
- provedení postupné opravy lokálně narušených částí základní dřevěné konstrukce kazatelny včetně pětibokého spodního zakončení. Provedení vysprávek lokálních defektů. Provedení oprav všech nalezených lokálních a plošných defektů (praskliny, chybějící části dřevěné konstrukce, silně poničená a dřevní hmota) formou špánování, doplnění novým materiálem (bude použito zcela shodného materiálu/ smrkové a lípové dřevo), k lepení z důvodu dřívějšího výskytu dřevokazného škůdce bude použito již lepidla na dispersní bázi (). K vysprávkám všech drobných defektů a prasklin bude použito dvousložkových tmelů s příměsí dřevní moučky a plavené křídly.
- přebroušení všech venkovních ploch do hladka brusivem zrnitosti 80–120. Napuštění opraveného a vybroušeného povrchu jednotlivých částí architektury jednou vrstvou hloubkovým impregnačním nátěrem ().
- takto připravené a opravené pohledové plochy jednotlivých částí základní dřevěné architektury včetně obloukových žeber a horního zastřešení budou postupně natřeny klasickým způsobem pomoci dvou celoplošných vrstev podkladového fládrového nátěru (světle okrové barvy). Po důkladném vyschnutí dojde k provedení nové povrchové úpravy v historickém fládru pomoci fládrovací umbry a pivního fládru. Dojde k vykreslení rovných let v imitaci dubového masivního dřeva. Do jednotlivých kazetových ploch bude postupně vykreslena jednoduchá figura fládru dubového dřeva.

- postupné provedení závěrečné vrchní krycí vrstvy nové povrchové úpravy v historickém fládru šelakovou politurou.
- stejným technologickým postupem bude provedena restaurátorská obnova na deponované konstrukci horního zastřešení kazatelny včetně horního kříže.

- v rámci obnovy celé dřevěné architektury kazatelny budou restaurátorské obnově podrobeny i **veškeré zlacené profilované části a veškeré zlacené řezbované zdobení.**

Po provedené revizi do současnosti dochovaných jednotlivých prvků bude Na začátku obnovy provedena postupná selekce, která určí, jaké části budou pro svůj zcela zničený stav nahrazeny zcela shodnými replikami. Dále, které prvky bude možné po důkladné hloubkové petrifikaci vytvrzovací pryskyřicí dále navrátit na své původní místo. A na prvky v zachovalém stavu, které bude možné lokálně opravit a jejich nově vyspravená místa znovu pozlatit.

- pro nové řezbované profilované části a veškeré řezbované zdobení bude použito opět zcela shodného materiálu/ lipového dřeva a povrchově budou podrobeny zcela shodné původní technologické úpravě (napuštěný povrch králičím a kostním klihem, vybrušovaný křídovaný povrch, podklad z červeného polymentu a horní vrstva pokryta plátkovým zlatem, případně vyleštěna achátem na vysoký lesk.
- zpětný dovoz a montáž deponovaných prvků architektury kazatelny včetně zlacených profilovaných lišt a řezbovaného zlaceného zdobení zpět na svá původní místa.
- provedení průběžné a závěrečné fotodokumentace, která bude součástí závěrečné restaurátorské zprávy.

Takto navrhovaným způsobem bude proveden odborný zákrok a ošetření všech dřevěných prvků v interiéru presbytáře kostela sv. Kunhuty v Pasekách.

Odborné práce jako je demontáž, restaurátorská obnova jednotlivých dřevěných konstrukcí včetně profilovaných částí a řezbovaného zdobení. Dále zpětnou montáž veškeré restaurované dřevěné architektury jednotlivých prvků na svá původní místa, provede restaurátor s povolením MK ČR pro obnovu uměleckořemeslných nefigurálních děl ze dřeva.

Práce pozlacovačské provede restaurátor s povolením MK ČR pro obnovu uměleckořemeslných nefigurálních děl ze dřeva.

.....
Za TABERNÁKL, spol. s r.o.
vypracoval Urbánek Libor, restaurátor
Povolením MK ČR č.j, 15908/2000

V Brně dne 30. 5. 2024

Příloha: kopie povolení MK ČR restaurátora

Ministerstvo kultury České republiky

Milady Horákové 139
P.B. 214
160 41 Praha 6

Telefon 57 08 51 11
Fax 24 31 81 55
e-mail minkult@mkcr.cz

Vážený pan
Libor Urbánek
Kotlářská 7
602 00 Brno

Váš dopis značky

Naše značka

Vyřizuje / linka

V Praze dne

č.j. 15908 /2000

Ing. Trejbalová

3. 1. 2001

Věc: Rozhodnutí o povolení k restaurování kulturních památek v rozsahu restaurování uměleckořemeslných děl ze dřeva včetně dekorativní řezby a intarzie panu Liboru Urbánkovi, r.č. 64 02 27 / 0292

Ministerstvo kultury, jako příslušný orgán státní památkové péče, vydává podle § 14 odst. 8 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, toto

rozhodnutí :

Ministerstvo kultury **uděluje** povolení *panu Liboru Urbánkovi, r. č. 64 02 27 / 0292* k obnově kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi, v rozsahu restaurování *uměleckořemeslných děl ze dřeva včetně dekorativní řezby a intarzie.*

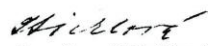
Odůvodnění :

Ministerstvo přezkoumalo odbornou způsobilost a předložené doklady žadatele a došlo k závěru, že *pan Libor Urbánek* splňuje požadavky pro restaurování *uměleckořemeslných děl ze dřeva včetně dekorativní řezby a intarzie.*

Ministerstvo kultury dále upozorňuje, že toto povolení může být Ministerstvem kultury zrušeno, a to z důvodů uvedených v § 14a odst. 10 zákona č. 361/1999 Sb.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat rozklad do 15 dnů od jeho doručení u Ministerstva kultury ČR.

Ing. Jaroslava Stöcklová

vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury ČR

Na vědomí: SUPP
vl.

